

V Міжрегіональні новорічні біологічні читання

(Миколаїв, Україна, 9-10.12. 2005 р.)

У науковців півдня нашої країни стало вже доброю традицією проводити старий та зустрічати Новий рік проведенням щорічних наукових читань, на яких підводяться підсумки наукових досліджень, відбувається обмін думками щодо розвитку та розв'язання різних проблем у багатьох галузях біології. Засновником і організатором цього наукового форуму п'ять років тому стала кафедра біологічних основ фізичного виховання і спорту Миколаївського державного університету ім. В.О. Сухомлинського (завідувач кафедри кандидат біологічних наук, доцент І.М. Рожков).

В роботі читань взяли участь 29 учасників з України, Білорусії та Росії. Від імені ректорату Миколаївського державного університету ім. В.О. Сухомлинського учасників читань привітав проректор з наукової та науково-методичної роботи Я.І.Журецький, який підкреслив, що проведення цих читань є дуже важливим для розвитку науки в південному регіоні країни. Голова Оргкомітету читань, декан факультету фізичного виховання та спорту Ю.Є. Кулаков наголосив на тому, що ці читання сприяють ученим та фахівцям з різних регіонів України і сусідніх держав в обміні накопиченим досвідом та новітніми науковими знаннями, високоефективними методиками і найсучаснішими технологіями. Заслужений тренер України, доцент С.М. Главатий підкреслив позитивну суть традиції проведення біологічних читань.

Працювали дві секції. На секції «Актуальні проблеми сучасної біології» були заслухані такі доповіді. М.Ф. Бойко (Херсонський державний університет) у доповіді «Матеріали до нового видання Червоної книги України. Сфагнові мохи» доповів про хід підготовки 3-го видання Червоної книги України, яку готують до друку ботаніки провідних ботанічних установ та ботанічних кафедр України. Зокрема, щодо особливостей охорони сфагнових мохів, то з 29 видів їх, що зростають в Україні, найрідкіснішими є 4 види – *Sphagnum wulfianum*, *S. tenellum*, *S. molle* і *S. subnietns*, яким в певній мірі загрожує знищення. Їх запропоновано включити до нового видання Червоної книги України, поставлено завдання обстежити раніше відомі місцезнаходження з метою створення ботанічних заказників та з'ясувати чисельність популяцій видів та причини її змін.

У доповіді Е.А. Власової, П.А. Белова, Т.А. Федорової, А.В. Щербакова (Московський державний університет ім. М.В. Ломоносова, Російська федерація) «Флуктуаційна асиметрія листка рдеста пронизанолистого (*Potamogeton perfoliatus* L.) як індикаційного показника якості водного середовища» йшлося про можливості використання вказаного виду рослин як одного з об'єктів методології оцінки «здоров'я довкілля», що використовує вивчення «різнобічних характеристик стану організму за рівнем гомеостазу розвитку».

Дві доповіді – В.М. Давиденко, В.В. Добровольський (Миколаївський державний аграрний університет, Миколаївський державний гуманітарний університет ім. Петра Могили) «Рослинний і тваринний світ міста Миколаєва та його околиць» та Мельник Р.П., Богомоллова Т. (Херсонський державний університет) «Ландшафтна диференціація флори м. Миколаєва» були присвячені вивченню рослинного і тваринного світу м. Миколаєва та ландшафтній диференціації флори м. Миколаєва. В останній доповіді вперше виділено 5 типів урболандшафтів, встановлено, що судинні рослини беруть участь у формуванні 5 великих (екоценофітонів) і 12 більш дрібних (екофітонів) екофлоротипологічних комплексів.

Охороні окремих видів рідкісних видів рослин була присвячена доповідь І.І. Мойсієнка (Херсонський державний університет) «Знахідка *Epipactis palustris* (L.)

Crantz (*Orchidaceae*) в плавнях Нижнього Дніпра на Малому Потьомкінському острові (Херсонська область)». Нове місцезнаходження *Epipactis palustris* свідчить про ще недостатню вивченість раритетної фракції флори України. Досліджена популяція включає 78 особин і потребує постійного контролю за її станом.

Питання створення екокоридорів Національної екомережі України, особливостей їх флори, розглянуті у доповіді П.М. Бойка (Херсонський державний аграрний університет) «Екологічний аналіз флори Нижньодніпровського екокоридору». Доповідачем встановлено, що у флорі екокоридору за відношенням видів до екологічних факторів переважають такі екоморфи, як геліофіти (67,2%), ксеромезофіти (31,6%) і ксерофіти (17,9%), мегатермофіти (47,2%) та евтрофи (67,9%).

Найбільша кількість доповідей (три) була присвячена вивченню таких організмів, як лишайники. О.Є. Ходосовцев (Херсонський державний університет) у доповіді «Систематична структура літоліхенобіоти Кримського півострова» вказав, що у літоліхенобіоті Кримського півострова виявлено 136 родів, провідними з яких є *Caloplaca*, *Lecanora*, *Verrucaria*, *Aspicilia*. Видовий склад літоліхенобіоти, що нараховує 570 видів, свідчить про значну різноманітність екологічних умов району та довгу історію її формування. Ю.А.Ходосовцева (Херсонський державний аграрний університет) у доповіді «*Physcia biziana* (A.Massal.) Zahlbr. – стійкий до аеротехногенного забруднення лишайник в умовах субсередземноморського клімату Криму» зробила висновки, що даний лишайник може бути використаний як індикаторний токсикотолерантний вид на газодимові полютанти в умовах субсередземноморського клімату. С.В. Постоялкін (Херсонський державний університет) у доповіді «Епілітні лишайники гірського потоку Мала Уголька Карпатського біосферного заповідника» серед 14 видів лишайників навів новий для України вид – *Verrucaria funckii* (Sprengel) Zahlbr. та два нові види для Українських Карпат – *Absconditella delutula* (Nyl.) Coppins & Kiliyas та *Fuscidea lygaea* (Ach.)V.Wirth & Vezda.

Інші доповіді стосувалися: еколого-економічних проблем (Д.С. Мальчикова, І.О. Пилипенко – Херсонський державний університет); патогенних лептоспир (Т.О. Наконечна, І.В. Наконечний – Миколаївський державний аграрний університет, Миколаївський державний університет ім. В.О. Сухомлинського); засобів біологічного пілопригнічення на шламосховищі МГЗ (Ю.А. Томілін, Ю.О. Кутлахмедов, В.М. Войцицький, С.О. Тітова – Миколаївський державний гуманітарний університет ім. Петра Могили, Київський університет імені Тараса Шевченка); питань зоотехнії (В.О. Мельник, О.О. Кравченко, А.В. Черненко, С.М. Галімов – Миколаївський державний аграрний університет) та ін.

Працювала також секція «Медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Підвищення працездатності і зміцнення здоров'я різних груп населення».

В заключній резолюції V Міжрегіональних новорічних біологічних читань було відзначено високий науковий рівень доповідей, особливо тих, що стосувалися ботанічної проблематики, необхідність проведення і надалі щорічних біологічних читань та розширення кола їх учасників.

До початку читань було видано збірку наукових праць «V Міжрегіональні новорічні біологічні читання», випуск 5, обсягом 114 с., яка містить 31 статтю.

М.Ф. Бойко